

MADDE 71

DOÇ. DR. SEVİL DOĞAN

KİMLİK TESPİTİ VE ACİL HALLER

MADDE 71- Sağlık hizmeti sunucuları, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere sağlık hizmeti sunumu aşamasında (acil hallerde ise acil halin sona ermesinden sonra), 67 nci maddenin üçüncü fıkrasında sayılan belgeleri ve bu belgelerin başvuran kişiye ait olup olmadığını kontrol etmek zorundadır. (Mülga son cümle: 17/4/2008- 5754/67 md.)(...)

Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin kendi adına bir başkasının sağlık hizmeti almasını veya Kurumdan haksız bir menfaat temin etmesini sağlaması yasaktır. Bu fiilleri işleyenlerden Kurumun uğradığı zararın iki katı kanunî faiziyle birlikte müştereken ve müteselsilen tahsil edilir ve ilgililer hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun uygulamasında acil hallerin ve acil sağlık hizmetlerinin neler olduğuna, hangi yöntem ve ölçütlerle tespit edileceğine ilişkin hususlar, Sağlık Bakanlığının uygun görüşü üzerine Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İLGİLİ MEVZUAT: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, Genel Sağlık Sigortası Uygulamaları Yönetmeliği, Hasta ve Çalışan Güvenliğinin Sağlanmasına Dair Yönetmelik, Sağlık Uygulama Tebliği

KAYNAKÇA

- Arslan U. (2023), "Kamu Kurum ve Kuruluşları Zararına Dolandırıcılık Suçu", *Anadolu Üniv. Hukuk Fak. Dergisi*, C. 9 S.1 Ocak, 109-137.
- Aydın, D. (2021), "Dolandırıcılık Suçu", *Hacettepe Üniv. Hukuk Fak. Dergisi*, 11(2), 649-705.
- Centel, T. (2021), *Türk Sosyal Güvenlik Hukuku*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Ekin, A. (2012), "Genel Sağlık Sigortasından Yararlanma Şartları", *TBB Dergisi*, (100), 151-166.
- Güzel, A.; Okur, A.R.; Canıklıoğlu, N. (2021), *Sosyal Güvenlik Hukuku*, Yenilenmiş 19. Bası, Beta, İstanbul.
- Özbek, V. Ö.; Doğan, K.; Bacaksız, P. (2021), *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Sosyal Güvenlik Kurumu, (2011), *Türkiye'de Genel Sağlık Sigortası Sistemi*, Ankara.
- Sözer, A.N. (2024), *Türk Genel Sağlık Sigortası*, Güncellenmiş 4. Bası, Beta, İstanbul.
- Tezcan, D.; Erdem, M. R.; Önok, M. (2021), *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Güncellenmiş 19. Baskı, Ankara.
- Tuncay, A.C.; Ekmekçi, Ö. (2021), *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri*, Yenilenmiş 21. Bası, Beta, İstanbul.

ANLATIM PLANI

İLGİLİ MEVZUAT

KAYNAKÇA

I. KİMLİK TESPİTİNİN ESASLARI

II. KİMLİK TESPİTİNDE KULLANILABİLECEK BELGELER

III. GERÇEĞE AYKIRI KİMLİK BELGESİ SUNULMASI HALİNDE YAPTIRIM

GİRİŞ

Sağlık hizmetlerinden haksız yararlanmayı önlemek amacıyla genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden faydalanabilmesi için kimlik ibraz etme yükümlülüğü 5510 sayılı Kanunun 72. maddesinde öngörülmüştür. Düzenleme, kimlik ibraz etme yükümlülüğünün ayrıca hangi belgelerle yapılması gerektiğini de hüküm altına almıştır. Aşağıda kimlik tespitinin esasları değerlendirilecek ve ilgili yükümlülüğe uyulmaması halinde mevzuatta öngörülen yaptırımlar ele alınacaktır.

I. KİMLİK TESPİTİNİN ESASLARI

Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmeti sunucularının sunduğu sağlık hizmetlerinden faydalanabilmesi için aranan koşullardan biri, sağlık hizmeti sunucularına başvurma anında kimlik bildiriminde bulunmaktır. Acil haller söz konusu ise, acil haller sona erdikten sonra kimlik tespitinin yapılması gerekir. Acil haller, ani gelişen hastalık, kaza, yaralanma ve benzeri durumlarda olayın meydana gelmesini takip eden ilk 24 saat içinde tıbbî müdahale gerektiren durumlar ile ivedilikle tıbbî müdahale yapılmadığı veya başka bir sağlık kuruluşuna nakli hâlinde hayatın ve/veya sağlık bütünlüğünün kaybedilme riskinin doğacağı kabul edilen durumlardır (GSS Uyg. Yön. m. 27). Kimlik tespitinin şart koşulmuş olmasının nedeni, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin yerine başka kimselerin haksız yere Kurumdan sağlık hizmeti yardımı almasının önüne geçmektir³⁴.

Sağlık hizmeti sunucularının, sağlık hizmetine başvurduğu esnada genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin kimlik tespitinin yapması, bir zorunluluk olarak 5510 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. Kimlik tespitine ilişkin yükümlülük sadece sağlık kuruluşları bakımından değil eczaneler, tıbbi malzeme satan yerler gibi Kurum adına mal ve hizmet sunanlar için de geçerlidir³⁵. Kimlik tespiti, biyometrik kayıt işlemi veya biyometrik kimlik doğrulama işlemi usulüne uygun yapmayan ve bu nedenle bir başka kişiye sağlık hizmeti sunulması nedeniyle Kurumun zarara uğramasına sebebiyet veren sağlık hizmeti sunucularından ödenen tutarlar geri alınır (SUT. 1.6.).

Kamu, üniversite ve özel sektör ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunucularında hasta ve çalışan güvenliği için güvenli hizmet sunumu ve güvenli bir ortam sağlanmasına, hizmet sunumunda kalitenin artırılmasına, sağlık kurumunda hasta ve çalışanlar için muhtemel risklerin belirlenmesine, bu risklerin giderilmesi için uygun yöntem ve tekniklerin belirlenmesine ve hiz-

³⁴ Tuncay-Ekmekçi, 657; Ekin, 157; Centel, 402.

³⁵ Sözer, 66-67. "Somut uyuşmazlıkta; davacı, dava dışı Kurum mensubu ...'ye ait 1 adet reçetede ilaçları hastaya vermediği gerekçesi ile hakkında haksız yere cezai işlem uygulandığını iddia etmiş ve ilk derece mahkemesince yapılan yargılama neticesinde e-reçete ile medula takip numarasından eczanelerden ilaç temin edilmesinde, davacının reçetenin gerçekliğini sistemden kontrol etmek dışında bir yükümlülüğü olmadığı için uygulanan cezai işlemin haksız olduğu kanaatine varılarak davanın kabulüne karar verilmiştir. Ancak davacının ilacı hastaya teslim ettiğini iddia etmesine rağmen dosya kapsamındaki delillerden ilaçları alan kişinin kimlik kontrolünü yapmadığı, bu nedenle ilacın hastaya teslim edilmediği anlaşılmaktadır. Oysaki yukarıda bahsi geçen 5510 sayılı yasanın 67/3, 71/1 ve 103/2 maddeleri uyarınca sağlık hizmeti sunucularının kimlik kontrolü yapmaları gerekmektedir. Bu nedenle Kurumun davacı hakkında cezai işlem uygulaması yerinde olduğundan davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde yanlılgılı değerlendirme ile hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir..."3. HD. T. 23.12.2021 E. 2021/2173 K. 2021/13499. Aynı yönde 3. HD. T. 18.11.2021 E. 2021/792 K. 2021/11621; 13. HD. T. 21.10.2015 E. 2014/36233 K. 2015/30919; 13. HD. T. 13.11.2019 E. 2016/30418 K. 2019/11273.

met içi eğitimler ile güvenli hizmet sunumu ve güvenli çalışma ortamının sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik usul ve esaslarının düzenlenmesi amacıyla "Hasta ve Çalışan Güvenliğinin Sağlanmasına Dair Yönetmelik"³⁶ çıkarılmış olup 6. maddesinde hastaların güvenliğinin sağlanmasına ilişkin sağlık kurumlarının yapması gereken işlemlerden birinin de hasta kimlik bilgilerinin tanımlanması ve doğrulanması olduğu düzenlenmiştir.

II. KİMLİK TESPİTİNDE KULLANILABİLECEK BELGELER

Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin sağlık hizmetinden faydalanmak amacıyla kimlik bildiriminde bulunma yükümlülüğünü yerine getirirken kullanılabilecek belgeler, 5510 sayılı Kanununun 67/III. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulamasının yapılması ve/veya nüfus cüzdanı, sürücü belgesi, evlenme cüzdanı, pasaport veya Kurum tarafından verilen resimli sağlık kartı kullanılabilecek, diğer resmi ve özel belgelerin kimlik tespitinde kullanılması ise söz konusu olmayacaktır. Kimlik tespiti ilgili belgelerden biriyle yapıldığında biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulaması da yapılacaktır. Aynı yönde düzenleme Yönetmelik'in 26/I. maddesinde de yer almaktadır (GSS Uyg. Yön. m. 26/I). Nitekim Bölge Adliye Mahkemesinin bir kararında, hastanın tedavi olma sebebiyle acil servise başvurduğu, hastanın yanında kimlik belgesi olmadığını beyan etmesi üzerine nüfus kayıt örneğiyle işlem yapılmasını kimlik tespitinin usulüne uygun yapılmaması gerekçesiyle hastanın kimliğini sözleşmede ayrıntılı olarak düzenlenen şekilde usulünce tespit edip gerekli işlemleri özenle yerine getirmeden sağlık hizmeti sunduğu, bu şekilde sözleşme hükümlerine açıkça aykırı davrandığı sebebiyle cezai işlemin haklı olduğunu kabul eden yerel mahkemenin kararını hukuka uygun bulunmuştur³⁷.

Biyometrik kimlik doğrulama sistemi³⁸, sağlık hizmetlerinin sunumunda kimlik tespitinin geleneksel yöntemlerle belirlenememesi nedeniyle oluşan

³⁶ RG. T. 06.04.2011 No. 27897.

³⁷ Ankara BAM 4. HD. T. 06.04.2017 E. 2017/513 K.2017/413.

³⁸ 5510 sayılı Kanuna 1/3/2012 tarihli ve 6283 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulaması yapılacağı eklenmiştir. İlgili düzenleme, kişisel verilerin toplanması ve özel hayatın gizliliğine aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi önüne gelmişse de, Anayasa Mahkemesi, 5510 sayılı Kanununun 67. maddesinde yer alan ilgili düzenlemenin şu gerekçelerle Anayasa'ya aykırı olmadığına karar vermiştir: "Biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama, kişinin kendi özelliklerini esas alması nedeniyle izinsiz kullanımlara karşı güvenli, kamu kuruluşlarına yönelik yolsuzluk ve bunların neden olduğu zararlara karşı etkili ve sosyal güvenliği olan kişiler bakımından da güvenli hizmet alınmasını sağlayan bir yöntemdir. İtiraz konusu kuralla öngörülen yöntemin sağlık sektöründeki suistimallerin engellenmesi ve bu konudaki sahteciliğin önlenmesi maksadıyla önemli bir güvenlik önlemi olduğunda şüphe yoktur. Nitekim itiraz konusu kuralın gerekçesinde sağlık hizmetlerinin elektronik ortamda güvenilir altyapılar üzerinden sağlanması ve hizmetten yararlananların kimliklerinin saptanmasında geleneksel yöntemlerin eksiklikleri nedeniyle ortaya çıkan kötüye kullanımların önlenmesinin amaçlandığı belirtilmiştir. Dolayısıyla kuralla öngörülen yöntemin etkin bir şekilde kullanılmasının, Sosyal Güvenlik Kurumundan haksız

hukuki uyumsuzlukların önüne geçmek amacıyla avuç içi damar izi ve parmak damar izi yöntemi ile yapılan kimlik doğrulama sistemidir³⁹. Kimlik doğrulamada kullanılacak olan biyometrik sistem ve uygulamaya geçilecek sağlık hizmeti sunucuları, uygulama tarihi ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenecek olup Kişinin sağlık hizmeti sunucusuna müracaatı sırasında ilk biyometrik verinin Kurum veri tabanına kayıt işlemi, sağlık hizmeti sunucusu tarafından yapılacaktır (SUT 1.6.).

Genel Sağlık Sigortası Uygulamaları Yönetmeliği, kimlik tespitinde kullanılacak belgeler bakımından 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu⁴⁰ kapsamında olan korunmaya, bakıma veya yardıma ihtiyacı olan aile, çocuk, engelli, yaşlı kimseler açısından ayrıca düzenleme getirmiştir. Yönetmeliğin 26/II. maddesine göre, “2828 sayılı Kanunla sağlanan yardımlardan ücretsiz faydalananlardan çocuk, engelli, kadın ve yaşlıların sağlık hizmeti sunucularına birinci fıkrada belirtilen belgelerle başvuruları hâlinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kapsamında bulduklarını gösterir belgeye göre gerekli işlemler yürütülerek sonrasında söz konusu belgelerin ibrazı anılan Kurumdan istenir.” Sağlık Uygulama Tebliği’ndeki düzenlemede ise 2828 sayılı Kanun kapsamındaki kişilerin birinci fıkrada düzenlenen nüfus cüzdanı, sürücü belgesi, evlenme cüzdanı, pasaport veya Kurum tarafından verilen resimli sağlık kartı belgeleri ile başvuramaları halinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kapsamında olduklarını gösterir belgenin de kabul edilebileceğini, sonrasında ilgili kimlik belgelerinin ibrazının Kurumdan istenebileceği düzenlenmiştir (SUT.1.6.2.). Bu kapsamda Tebliği’deki düzenleme olması gereken düzenleme olup zaten 2828 sayılı Kanun kapsamındaki kişiler ilgili kimlik belgelerinden birini ibraz edebiliyorsa kimlik tespiti yapılabilecek ve işlemler yürütülebilecektir; bu durumda sonrasında söz konusu belgelerin ibrazına gerek olmayacaktır. Kanaatimizce Yönetmelikte yer alan “...başvuruları halinde...” ifadesi, “...başvuramaları halinde...” şeklinde düzeltilmelidir.

menfaat temin edilmesini engellemeye yönelik olduğu ve kuralda kamu yararı bulunduğu açıktır. önemli bir güvenlik önlemi olduğunda şüphe yoktur. Nitekim itiraz konusu kuralın gerekçesinde sağlık hizmetlerinin elektronik ortamda güvenilir altyapılar üzerinden sağlanması ve hizmetten yararlananların kimliklerinin saptanmasında geleneksel yöntemlerin eksiklikleri nedeniyle ortaya çıkan kötüye kullanımların önlenmesinin amaçlandığı belirtilmiştir. Dolayısıyla kuralla öngörülen yöntemin etkin bir şekilde kullanılmasının, Sosyal Güvenlik Kurumundan haksız menfaat temin edilmesini engellemeye yönelik olduğu ve kuralda kamu yararı bulunduğu açıktır...” AYM. T. 19.03.2015 E. 2014/180 K. 2015/30. Biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulamasının yapılmasına ilişkin düzenlemenin Sağlık Uygulama Tebliği’nde yer alması sebebiyle ilgili düzenlemenin iptali için Danıştay, benzer gerekçelerle Tebliği’deki düzenlemenin iptali istemini reddetmiştir. Dan. İDDK. T. 15.10.2020 E.2019/763 K. 2020/1861.

³⁹ SGK, 65.

⁴⁰ RG. T. 27.05.1983 No.18059.

Sağlık hizmeti sunucularına yapılacak tüm başvurularda genel sağlık sigortalıları ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin tescil ve diğer tüm işlemlerinde, sosyal güvenlik sicil numarası olarak Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası, yabancı uyruklu kişiler için ise İçişleri Bakanlığınca verilen kimlik numarası kullanılır (5510 s. K. m. 92/4).

III. GERÇEĞE AYKIRI KİMLİK BELGESİ SUNULMASI HALİNDE YAPTIRIM

Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin kendilerine ait kimlik belgelerini ibraz etmeleri zorunlu olup kendi adına bir başkasının sağlık hizmeti alması veya Kurumdan haksız bir menfaat temin etmesini sağlaması 5510 sayılı Kanununun 71/II. maddesi ile yasaklanmıştır. Belirtilen yasağa uymayan kişiler için hem Kurumun uğradığı zarar iki katı kanunî faiziyle birlikte müştereken ve müteselsilen tahsil edilecek, hem de eylemin suç olması sebebiyle ilgililer hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu⁴¹ hükümleri uygulanacaktır (GSS Uyg. Yön. m. 26/III; SUT. 1.6.3)⁴².

⁴¹ RG. T. 12.10.2004 No. 25611.

⁴² Güzel ve diğ., 844; Tuncay-Ekmekçi, 657. Zararın sağlık hizmeti sunucularından tahsili için kasıt unsuru aranmamaktadır. "Dava dışı...nın kendisi tarafından düzenlenmiş sahte tıbbi belgelerle davacı hastanenin acil servisinde tedavi uygulandığı, kimlik kontrolü yapılmış olsa idi sahteliğin tespit edilebileceği, bunun için bir uzmanlığa gerek olmadığı, 3. kişilerin sahte nüfus cüzdanı kullanarak davacı kurum çalışanlarının iradelerinin sakatlanmasına da yol açmadıkları ve davacı kurumun kimlik kontrol etme yükümlülüğünü yerine getirmeyerek davalı ... zarara uğrattığı tüm dosya kapsamı ile sabittir. Hemen belirtmek gerekir ki, zararın tazmini için kimlik kontrol etme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi yeterli olup, ayrıca kasıt unsuru aranmayacaktır. Hal böyle olunca, mahkemece, davalı kurum tarafından uygulanan cezai şartın yerinde olması nedeniyle davanın reddine hükmedilmesi gerekirken, yanlış değerlendirme ve yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir..." 13. HD. T. 27.05.2019 E. 2016/16436 K. 2019/6582. "Dava dışı ...'in davalı kurum güvencesinden yararlanan ...'in kimliğini kullanarak davacı hastanede doğum yaptığı, kimlik kontrolü yapılmış olsa idi kolayca tespit edilebileceği, yine nüfus cüzdanındaki resimlerden de kimlik kartının başvuran kişiye ait olup olmadığını kolayca anlaşılacağı, bunun için bir uzmanlığa gerek olmadığı, 3. kişilerin sahte nüfus cüzdanı kullanarak davacı kurum çalışanlarının iradelerinin sakatlanmasına da yol açmadıkları ve davacı kurumun kimlik kontrol etme yükümlülüğünü yerine getirmeyerek davalı kurumu zarara uğrattığı tüm dosya kapsamı ile sabittir. Hemen belirtmek gerekir ki zararın tazmini için kimlik kontrol etme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi yeterli olup ayrıca kasıt unsuru aranmayacaktır..." 13. HD. T. 27.09.2016 E. 2015/9837 K. 2016/17350. Yargıtay bir kararında ise hastaların yakın akrabaları sebebiyle birbirlerine benzerlik göstermeleri ve bu benzerlikten faydalanarak gerçeğe uygun olmayan kimlik ibraz etmelerini hastanenin kimlik isteme yükümlülüğünü yerine getirmiş olması sebebiyle hastanenin cezai işlemde sorumlu olmaması gerektiğine karar vermiştir: "...Dosya kapsamındaki oniki hastanın beyanına göre hastaneye kimlik ibraz etmişler ve davacı kimlik tespiti görevini yerine getirmiştir. Ancak, hastaların da belirttiği üzere ibraz ettikleri kimliklerdeki kişilere yakın akrabaları nedeniyle çok benzedikleri anlaşılmaktadır. Bu durumda davacıdan, gelen hastaların başka kişilerin kimliklerini sunduğunu tespit etmesini beklemek hakkaniyete uygun düşmeyecektir. Dava konusu uyuşmazlıkta, dava dışı hastalar, davacı hastaneyi yanıltmaya yönelik kasıtlı

Bir kimsenin başkasının kimlik bilgi ve belgelerini kullanarak sağlık hizmetlerinden yararlanmasının Türk Ceza Kanununun 157. ve 158. maddelerinde düzenlenen dolandırıcılık suçu kapsamında olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Dolandırıcılık, bir kimseyi hileli davranışlarla aldatıp onun veya bir başkasının zararına olarak kendisinin ya da üçüncü bir kişinin malvarlığına ilişkin bir yarar elde etmesidir. Türk Ceza Kanununun 158. maddesinde ise kamu kurum ve kuruluşlarının zararına olarak dolandırıcılık suçunun işlenmesi nitelikli dolandırıcılık olarak düzenlenmiş ve dolandırıcılık suçunun cezası ağırlaştırılmıştır⁴³. Dolandırıcılık suçunda suçun mağduru, malvarlığı zarara uğrayan kişi olduğundan sağlık hizmetlerinde sahte kimlik, başkasının kimlik bilgi ve belgelerinin kullanılması halinde suçun mağduru, sosyal güvenlik kurumudur. Dolandırıcılık suçu özelliği gereği, bu suç ile sadece malvarlığı zarara uğramamakta; mağdur ya da suçtan zarar görenin iradesi hileli davranışlarla sakatlanmaktadır⁴⁴. Başkasının iradesi üzerinde etki edebilecek yanıltıcı nitelikteki her türlü davranış olarak tanımlanan hilenin, dolandırıcılık suçunda belirli bir ağırlıkta olması aranmakta ve yapılan fiilin aldaticılık yeteneğinin (iğfal kabiliyeti) somut olay ve muhatabın özellikleri çerçevesinde ele alınması gerektiği; kolaylıkla anlaşılabilir davranışların aldaticılık yeteneğinin olmadığı doktrinde ifade edilmektedir⁴⁵. Yargıtay kararlarında da bir kimsenin başkasına ait kimlik bilgi ve belgelerini kullanarak sağlık hizmeti sunucusundan sağlık hizmeti alması halinde sağlık hizmeti sunucularının kendilerine sunulan bilgi ve belgeleri denetlememeleri, kendilerine düşen denetleme yükümlülüğünü yerine getirmemeleri halinde dolandırıcılık suçunun oluşmayacağı belirtilmektedir⁴⁶. Bu kapsamda 5510

eylemlerde bulunmuşlardır. Zira hastalar, kendilerine çok benzeyen kişilerin kimlikleri ile tedavi hizmeti almaya çalışarak davacı kurum çalışanlarının iradelerini sakatlamışlardır. Başka bir şekilde de kimlik tespiti yapması mümkün olmayan hastanenin sözleşmeye uygun davrandığı kabul edilmelidir. Ayrıca hastaların hamilelik nedeniyle tedavi oldukları da dikkate alındığında 5510 sayılı Kanun gereğince doğum, hamilelik halinde sağlık hizmeti verilmesi için kurum tarafından sağlık yardımının karşılanması şartı olmadığı, her halükarda sağlık hizmeti verileceği, bu anlamda da idarenin bir zararının bulunmadığı ortadadır. Tüm bu nedenlerle davacının sözleşmeye uygun davrandığı, hakkında uygulanan cezai işlemin haksız olduğu anlaşılmıştır..."13. HD. T. 19.12.2019 E. 2018/5723 K.2019/12903.

⁴³ Tezcan ve diğ., 864; Özbek ve diğ., 692; Aydın, 110.

⁴⁴ Tezcan ve diğ., 865.

⁴⁵ Özbek ve diğ., 716; Arslan, 720.

⁴⁶ "...Sanık ...'ın sanıklardan ...'in eşi olduğu, sanık ...'nın,..... Kaymakamlığı İdare Kurulu Bürosu tarafından kendisine sağlık hizmetlerinden faydalanması için tahsis edilen yeşil kart sağlık cüzdanını, eltisi olan diğer sanık ...'a hamileliği sırasında kontrol ve muayenelerde kullanması amacıyla ...'in eşi ... tarafından istenmesi üzerine verdiği, sanık ...'ın ...'a ait yeşil kart sağlık cüzdanı ile .....Hastanesinde 24/06/2011, 13/07/2011, 18/07/2011 ve 20/07/2011 tarihlerinde muayene olduğu ve 20/07/2011 tarihinde doğum yaptığı, sanıkların bu şekilde katılan ... zarar uğratmak suretiyle atılı suçu işledikleri iddia edilen olayda; Üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmaksızın suçta kullanılan yeşil kartın başkasına ait olduğunun görevlilerce basit bir denetim sonucunda kolaylıkla tespit edilmesinin mümkün olduğu, sanıkların eyleminin aldatma özelliğinden yoksun olması nedeniyle hile boyutuna ulaşmadığı ve gebe takibi, doğum

sayılı Kanun ile sağlık hizmeti sunucularının kimlik belgelerini denetleme yükümlülüğü olduğundan başkasına ait kimlik bilgi ve belgelerinin kullanılması halinde dolandırıcılık suçunun oluşabilmesi her durumda mümkün olmayacaktır.

KISALTMALAR

5510 s. Kanun	: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
AYM	: Anayasa Mahkemesi
CD	: Ceza Dairesi
CGK	: Ceza Genel Kurulu
GSS. Uyg. Yön.	: Genel Sağlık Sigortası İşlemleri Uygulaması Yönetmeliği
SUT	: Sağlık Uygulama Tebliği
Kurum	: Sosyal Güvenlik Kurumu

ve muayene işlemlerinin 5510 sayılı Kanun kapsamında genel sağlık sigortası çerçevesinde ücrete tabi olmaksızın devlet tarafından karşılanacağı, bu nedenle kamunun herhangi bir zararı olmayacağı anlaşılmakla; sanıklara yüklenen nitelikli dolandırıcılık suçunun yasal unsurları itibariyle oluşmadığı gerekçesiyle verilen beraat hükümlerinde bir isabetsizlik görülmemiştir...” 15.CD. T. 15.04.2017 E. 2017/3790 K. 2017/8745. “Sanığın rahatsızlanan annesini üzerinde fotoğrafı bulunan kendisine ait sağlık karnesi ile hastanede tedavi ettirmesi şeklinde gerçekleşen somut olayda, sanığın işlem yapmak için hastane yetkililerine verdiği sağlık karnesinde kendi fotoğrafının bulunması, sanık ile annesi arasındaki yaş farkının 25 olması, sağlık karnesinin yatan hastaya ait olmadığına hastane görevlisi tarafından ilk bakışta hemen ve kolaylıkla fark edilmesi gibi hususlar birlikte değerlendirildiğinde, sanığın basit bir yalandan ibaret olan eyleminin dolandırıcılık suçunun maddi konusunun hareket unsurunu oluşturan hileli davranış olarak nitelendirilemeyeceği anlaşıldığından, dolandırıcılık suçunun unsurları itibariyle oluşmadığı kabul edilmelidir.” CGK. T. 18.02.2014, E. 2013/15-450, K. 2014/82. “Sağlık güvencesi olmayan sanık ... Eren’in, sağlık güvencesi olan diğer sanık ...’in nüfus cüzdanı ile suç tarihinden önce Zübeyde Hanım Doğum Hastanesi’ne gidip muayeneler olup, tedavilerini yaptırdığı, aynı şekilde 21/11/2011 günü tekrar sanık ...’nin, muayene olmak istediğini belirterek, sanık ...’ye ait nüfus cüzdanı ile kayıt işlemi yaptırdığı sırada görevlilerce bu durumun fark edildiği, bu suretle kamu kurumu zararına dolandırıcılık ve resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan kullanımı işlediği iddia olunan olayda;(…) üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmaksızın suçta kullanılan kimliğin başkasına ait olduğunun görevlilerce basit bir denetim sonucunda kolaylıkla tespit edilmesinin mümkün olduğu, sanıkların eyleminin aldatma özelliğinden yoksun olması sebebiyle hile boyutuna ulaşmadığı,...”, 23. CD. T. 01.06.2016, E. 2015/8558, K. 2016/7091. Benzer şekilde: “Sanıklar hakkında yeşil kart üzerinde resim değişikliği yapmak suretiyle belge üzerinde sahtecilik yaptığı, bu belgenin sağlık kuruluşlarında kullanılmak suretiyle kamu kurumu zararına dolandırıcılık suçunu işledikleri iddia olunan somut olayda; dosya içeriğinde mevcut suç konusu edilen yeşil kart üzerinde resim değişikliğinin belirgin olduğu, değiştirilen fotoğrafın üzerinde soğuk damga ve mühür bulunmadığı, aldatma kabiliyetinin olmadığı, belgenin sahte olduğunun kolaylıkla anlaşılacağı, hastanın kimlik bilgileri ile aldatma yeteneği taşımayan evraktaki kimlik bilgilerinin örtüşmediği..”, 15. CD. T. 13.06.2016, E. 2014/2045, K. 2016/6202.